

Az Innovatív Dél-Zala Vidékfejlesztési Egyesület által végzett települési elégedettség mérés összegzése

Készítette:

Kovácsné Kocsi Zsuzsanna

munkaszervezet vezető

2013. szeptember-december

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	3
LEADER térség és stratégia	3
A felmérés elméleti alapjainak bemutatása	4
A kérdőívvezetésben résztvevő települések általános elégedettsége	5
A felmérésben résztvevő települések fejlesztései 2008-2013 viszonylatában	5
Települési önkormányzatok fejlesztési elképzelései a közeljövőben (2-3 év viszonylatában)	6
A LEADER szervezet megítélése	7
Összegzés	8
Mellékletek	10
1. sz. melléklet Személyes megbeszélésen résztvevő települések	10
2. sz. melléklet Elégedettségi kérdőív - minta	11

Bevezetés

Az Innovatív Dél-Zala Vidékfejlesztési Egyesület elnöksége és az operatív munkavégzést ellátó munkaszervezet a 2007-2013 időszak eredményeinek áttekintése érdekében fontosnak tartotta, hogy a települések véleményét is kikérje a LEADER szervezet működésével, eddigi fejlesztőségi lehetőségekkel kapcsolatba.

A felmérést a munkaszervezet saját erőforrásait igénybe véve 2013. szeptember és december 4-e között végezte. Az összegzés 2013. december 18-án nyilvános fórum keretében kerül ismertetésre.

LEADER térség és stratégia

A térség az egyesület megalakulása óta nem változott. 46 települést foglal magában a jelenlegi Nagykanizsai járás területéről (nagykanizsai és zalakarosi térség települései és a pacsai térség 1 települése). Két település a járás területéről a Közép-Zala Gyöngyszemei HACS-hoz tartozik.

A térség adottságaiban az egyesület megalakulása óta jelentősebb változás nem ment végbe.

A 46 település közül 1 város van (Zalakaros). A települések 50 %-a 500 fő alatti lakossággal rendelkezik. A települések összlakosság száma nem éri el a 30 ezer főt.

A térség társadalmi-gazdasági helyzetét erősen befolyásolta a 2008-ban elindult gazdasági válság. A térség munkavállalóinak jelentős részének kellett szembesülnie a munkanélküliség problémájával. Nagykanizsán, a térség legjelentősebb foglalkoztató településén is erős regresszió érvényesült. A leépítések túlnyomó többsége a vidéki munkavállalókat érintette.

A vidéki munkaerő kiszorulása a nagyvárosból párosult az egyébként is tőkeszegény falusi vállalkozások foglalkoztatási hajlandóságának csökkenésével, így jelentős és meghatározó problémát jelentett a kistelepüléseknek az álláskereső számának drasztikus emelkedése, s ezen sem a közben elindult vállalkozásfejlesztési pályázatok, sem a közmunkaprogramok nem tudtak tartósan javítani.

Kormányzati elvárás volt, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Program járuljon hozzá a vidéki térségek foglalkoztatotti szintjének emeléséhez. Ezen hatásokat a megyei helyzetelemzésben részletezték. Tény, hogy a LEADER szervezet által kezelt 3. tengelyes pályázatok közül a turisztikai tevékenység ösztönzése és a mikrovállalkozás fejlesztése lett volna lehetőség a munkahelyek számának növelésére, de a válság hatására az egyesület elnöksége figyelembe véve a tagjainak elvárásait a különböző pontozásoknak a munkahely megtartásra helyezte a hangsúlyt.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósítását döntő mértékben befolyásolta:

- a 2008-ban elindult gazdasági válság, mely halmozottan érintette a falusias környezetben működő cégeket, valamint a vidéki munkavállalókat
- a vállalkozói szféra késői bekapcsolódása a LEADER programba

- a pályázati elvárások folyamatos változása, a benyújtási időszakok elcsúszása, az ügykezelési folyamat elhúzódása

A LEADER szervezet a kezdeti nehézségek és kudarcok ellenére országos szinten is elismerésre méltó eredményeket ért el, de sok fejleszteni való van a hálózati tevékenység és az ügyfélbarát szolgáltatások területén.

A felmérés elméleti alapjainak bemutatása

Az elégedettségi felmérés elkészítése érdekében 2 kutatási eszközt használtunk fel. Az információk begyűjtéséhez egyszerű kérdőíves lekérdezést választottunk. A kutatás megkezdése előtt az elnök úrral (Ódor László) közösen meghatároztuk a vizsgálni kívánt elégedettségi területeket valamint lehatároltuk a megkérdezettek körét. (Jelen felmérés kizárólag önkormányzati megkeresések alapján készült. Területi lehatárolás nem történt, mivel a HACS jogosultsági területét jogszabály rögzíti.

A kérdőíves felmérés kiegészül közös hivatali szintű elégedettségi beszélgetésekkel, melyet 11 településen 2013. október és december között a munkaszervezet vezető közreműködésével zajlott. Az elégedettségi megbeszélésen 30 település vett részt polgármesteri vagy alpolgármesteri szinten. (A települések név szerinti listáját az 1. sz. melléklet tartalmazza.)

A felmérés során törekedtünk arra, hogy a lehető legtöbb települési vezetővel személyesen találkozzunk és kötetlen beszélgetés formájában érintsük az eddigi fejlesztések megvalósulását és a jövőbeni terveket is.

Kérdőív 33 településről érkezett. 4 település volt, aki kérdőívet küldött, de megbeszélésen nem vett részt. Egy település volt, aki részt vett megbeszélésen, de utólag sem küldött vissza kérdőívet.

Felmérésünk során következő hipotézist állítottuk fel:

A települések önkormányzati szintű elégedettségmérésének segítségével realisabb képet kapunk a LEADER szervezet eddigi működéséről, mivel sem a Vidékfejlesztési Minisztérium, sem a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal részéről nem történt értékelés országos szinten, amelyből vizsgálható lenne a LEADER szervezet hatékonysága, jelenlegi együttműködési készsége.

A kérdőíves megismerésénél a következő módszertant követtük:

A kérdőíveket a munkaszervezet vezető állította össze az elnökkel egyeztetve és email-es formában küldte ki az önkormányzatok felé. A kérdőíveknek csak a töredéke érkezett vissza elektronikusan kitöltve, jellemzően az elégedettségi beszélgetésekhez kapcsolódóan kerültek kitöltésre a válaszok. Több esetben postai úton is kaptunk kitöltött kérdőíveket.

A kérdőív kialakítása során arra törekedtünk, hogy minél átfogóbb képet egy-egy település fejlesztéseiről, jövőbeni fejlesztési elképzeléseiről, LEADER szervezetről alkotott képéről.

A következő kérdés körököt alakítottuk ki:

- aktuális alapadatok

- 2007-2013 között megvalósult önkormányzati fejlesztések,
- az elmúlt 5 év fejlesztési lehetőségeinek véleményezése
- jövőbeni tervek
- LEADER szervezet működése

A kérdőív formailag nyitott (a megkérdezett által szabadon megválaszolható) és zárt (a válaszadók számára rögzített válaszlehetőségeket felkínáló) kérdéseket is tartalmazott.

5

A kérdőívvezésben résztvevő települések általános elégedettsége

A települések saját nyilvántartásaik alapján nyilatkoztak az elmúlt 5 év (2008-2013) fejlesztéseiről. A beszélgetések során a résztvevő polgármestereknek a legnagyobb dilemmát az jelentette, hogy településük fejlődését megítélik.

Az „Elégedett-e a településének fejlődésével?” zárt kérdésre (igen vagy nem volt választható), sok esetben először részletesen kitértek, hogy mely szempontból elégedettek és mely szempontból nem. Itt mindig kértük, hogy mérlegeljenek és a nagyobb súllyal eső választ húzzák alá.

A kérdőívet kitöltő települések közül 17 elégedett, 16 pedig elégedetlen volt a fejlődéssel.

Az elégedettség, illetve elégedetlenség okáról a következőképp nyilatkoztak:

- Nem adott lehetőséget nagyobb beruházások indítására kistelepülésen (pl. szennyvíz)
- Kötelező feladatokat ellátó épületeket nem lehetett megújítani (EMVA)
- Egyenlőtlen a forrás elosztás. Csak hiányzó infrastruktúra fejlesztését tudták megoldani. Intézmények továbbfejlesztésére nem volt lehetőség.
- Kistelepüléseken hiányzik az önerő. Az előleg hiánya, a hitelfelvétel nehezíti a megvalósítást.
- Fontos dologra nem lehetett pályázati forrást szerezni.
- Hiányoznak a kisösszegű (1-2 millió Ft) gyors elbírálású pályázati formák.
- A kialakított pontozási rendszer nem a fejlesztések indokoltságát veszi figyelembe.
- Hosszadalmas a pályázat beadásától a döntésig eltelt idő. Az adminisztráció bonyolult.

A felmérésben résztvevő települések fejlesztései 2008-2013 viszonylatában

A települések a kérdőívben szereplő táblázatban feltüntethették fejlesztéseiket a következő csoportosításban:

- EMVA III. és IV. tengelyes forrás
- Regionális OP megvalósított fejlesztés
- ÚMFT vagy Új Széchenyi Tervből megvalósuló fejlesztés (de nem ROP)
- Más nem Európai Unió fejlesztési forrásból megvalósuló fejlesztés
- Önerős fejlesztések

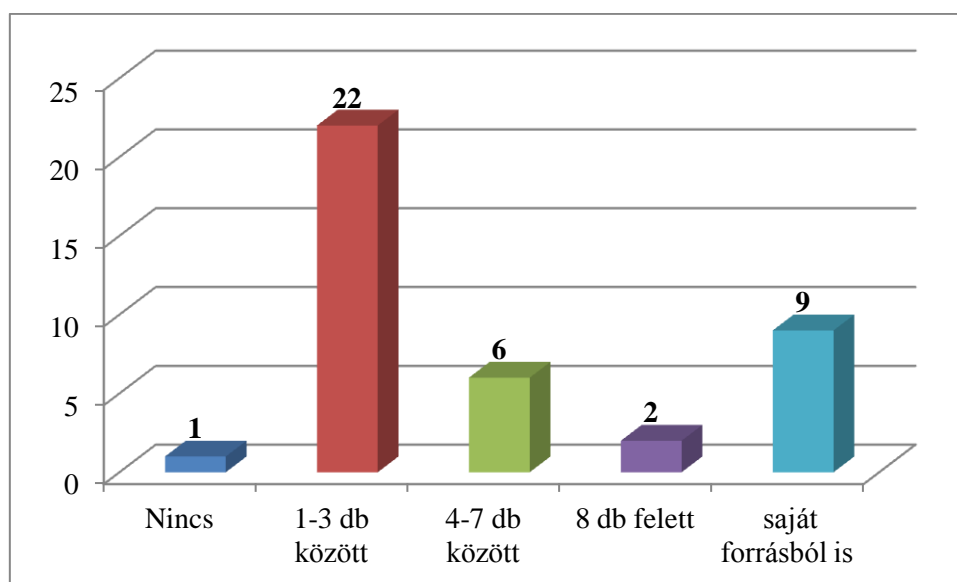
A válaszadó települések 90 %-a hozzájutott valamilyen vissza nem térítendő forráshoz, de ezek megoszlása igen eltérő volt. Van olyan falu, amely 100 milliókban mérheti az elmúlt 5 év beruházásait, van ahol már a 2-3 millió Ft felhasználása is elégedettséggel tölti el a lakosokat.

A polgármesterek elsősorban a megvalósult fejlesztések szakmai elemeivel vannak tisztában, mint azok pontos pénzügyi mértékével. Pontos forrásadatokat elsősorban a hivatalokban előzetesen kitöltött kérdőívek tartalmaznak.

A megvalósult, illetve megvalósítás alatt levő fejlesztések azonban nem tükrözik azt, hogy hány pályázatot kellett ahhoz összeállítani és benyújtani, hogy ezek az eredmények megszülessenek. Több települési képviselő a személyes találkozásokkor elmondta, hogy egy adott fejlesztési elképzelésre olykor 2-3-szor is benyújtanak pályázatot, mikorra egyszer eredményesnek bizonyulnak. Ugyanakkor a pályázati dokumentációk összeállítása komoly anyagi terhet jelent egy-egy településnek. (Pl. tervezőt ki kell fizetni előre, a pályázati dokumentáció összeállításához külső szakértőt vesznek igénybe, amelynek szintén jelentős költsége van)

Az önkormányzatok által megvalósított beruházásokhoz kapcsolódó eredményes pályázatok száma/ önerős fejlesztések említése (1. ábra)

Települési önkormányzatok fejlesztési elképzelései a közeljövőben (2-3 év viszonylatában).

A települési önkormányzatok pénzügyi helyzetében nem történt jelentős változás az elmúlt 5 évben.

Az állam által átvállalt adósságállomány ugyan jelentős a térségben, de a rendezés együtt járt további források elvonásával. (Jelenleg térségünkben 2 település áll „csődeljárás” alatt, így helyzetük még nem rendeződött véglegesen.)

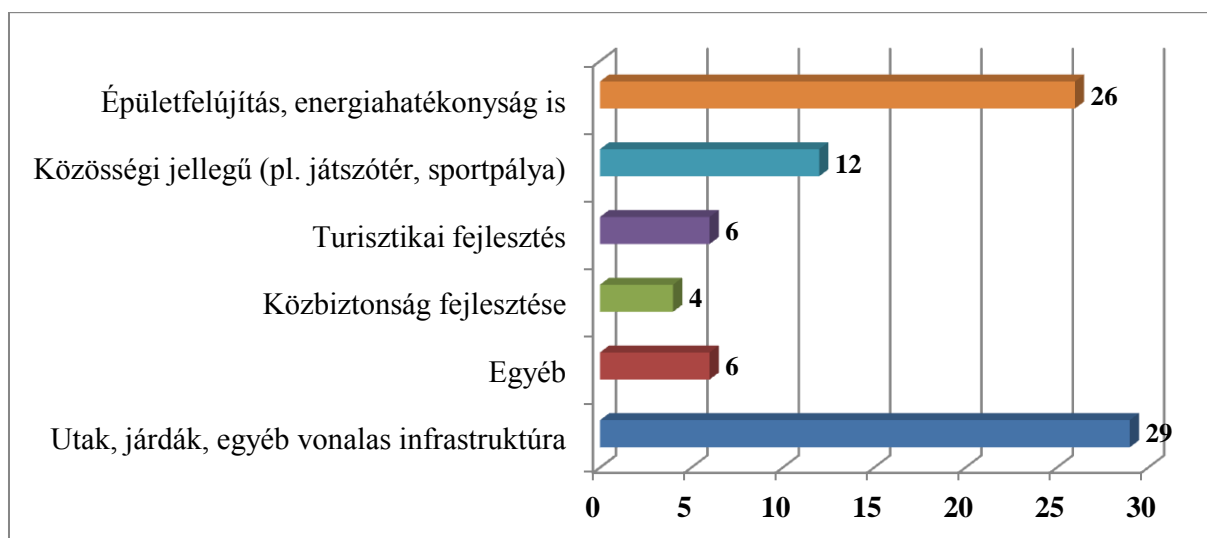
Az adósságok átvállalása mellett jelentősen befolyásolta a települések helyzetét az iskola, mint meghatározó intézmény, fenntartásának állami kézbe adása.

Mindkét változás döntően befolyásolja az önkormányzatok gazdasági helyzetét, ugyanakkor a fejlesztési elképzelések során felsorolt elemek, akár 2008-ban is elhangozhattak volna. A települési önkormányzatok, illetve vezetőik elsődlegesen fizikai infrastrukturális

hiányosságok pótlására, felújítására helyeznék a hangsúlyt. Jellemzően települési szinten, csak elvétve gondolkodnak mikrotérségi együttműködésben, közös megvalósításban. Összességében elmondható, hogy a településekhez rendelt úthálózat, illetve intézményhálózat folyamatos karbantartására az önkormányzatoknak nincs elég forrásuk. Évek óta „tűzoltás” folyik. Mindig csak a legszükségesebb karbantartási munkák valósulnak meg. A települési önkormányzatok méretükhöz és lakossági igényhez képest jóval nagyobb intézményi, illetve épületállománnyal rendelkeznek. Az épületek funkcióval való megtöltése több esetben is gondot okoz. (Pl. Szükség van a kultúrház 200 főt befogadó nagytermére, de csak évente 4-5 alkalommal használják.) Ennek ellenére folyamatosan jelennek meg az olyan fejlesztési igények, amelyek tartós és folyamatos fenntartására az önkormányzatok nem, vagy nehezen lesznek képesek.

Az önkormányzatok fejlesztési elképzelései témakörönként (2. ábra)

A LEADER szervezet megítélése

A LEADER szervezet működésével és a tevékenység hatékonyságával kapcsolatban a szabad válaszadás során sok hasznos észrevétel érkezett.

A felmérésben résztvevő települési önkormányzatok elsődlegesen az egyesületet, annak operatív feladatait ellátó munkaszervezettel azonosítja, annak munkavégzésével kapcsolatban fejt ki véleményt.

A tevékenységgel kapcsolatban a következő vélemények és észrevételek fogalmazódtak meg (lényegi elemek összegzésével).

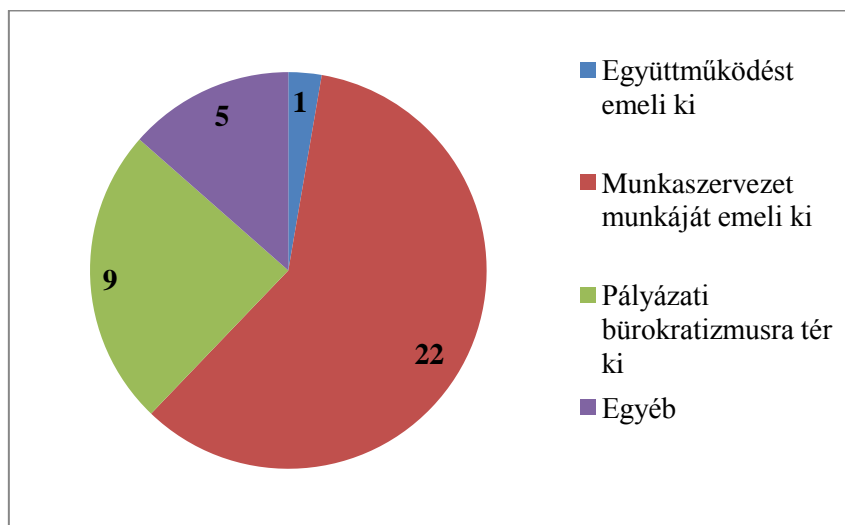
- Pályázatokat jobban egyedi igényre kellene szabni.
- A pályázatkezelésnek átláthatóbbnak kell lennie. Változásokat nem lehet lekövetni.
- Bürokrácia csökkentése, egyszerűsítés szükséges. Bizalomnöveléssel csökkenthető az adminisztráció mennyisége.

- A projekteknel a végigvihetőségre kellene legjobban figyelni.
- Települési szintű (nem munkaszervezeti irodában) személyes egyeztetést igényelnének.
- Tájékoztatás, egyeztetés (települési, mikro-térségi) lehetne gyakoribb.
- A pályázati kiírásokhoz kapcsolódó teljes dokumentáció elérhető legyen a honlapon.

A LEADER szervezet működéséhez kapcsolódó észrevételek téma szerint (3. ábra)

8

A LEADER szervezet véleményezése esetén egyértelműen megállapítható, hogy a települési önkormányzatok pályázati információkkal „gazdálkodó” és pályázatkezelő szervezetként látják a LEADER szervezetet. Saját fejlesztéseiken keresztül ítélik meg a HACS tevékenységét, önálló térségfejlesztési és együttműködést generáló szerepkört nem kötnék hozzá. (Egyetlen említés.)

Összegzés

Az Innovatív Dél-Zala Vidékfejlesztési Egyesület területén az önkormányzatok fejlesztési elképzeléseiben valamint fejlesztésre fordítható forrásaikban jelentős változás nem történt. A települések ott tudtak haladni, illetve ott jelezték elégedettségüket a települési vezetők, ahol a falvak fejlesztési igényeik és az erre forrást biztosító pályázati kiírások lehetőséget biztosítottak. (Az igény és a kiírás részben, vagy egészben találkozott.)

A fejlesztési lehetőségek megítélése eltérő településenként, hiszen van/volt olyan polgármester, aki már 2-3 fejlesztési forrás megszerzésével elégedett volt. (Ez a tényező leginkább a településméretével van kapcsolatban.)

Ugyanakkor jól látható, hogy az a települési vezető tekinti magát, illetve települését eredményesnek, ahol jelentős fizikai infrastrukturális beruházások valósultak meg (még mindig betonban, téglában és vasban gondolkodunk). Szinte minden településen tetten

érhető, hogy a fejlesztéseket, nem az innováció, a megújulás vezérli, hanem egy fajta kényszer. (Nagyon leromlott egy épület, fel kéne újítani, találjunk neki funkciót... stb.)

Az önkormányzatok döntő többsége külső szakértőt von be az EMVA támogatási kérelmek elkészítésébe, így helyben nem alakul ki, nem alakulhat ki olyan szakmai stáb, amely folyamatosan rendelkezésre állna a fejlesztések előkészítésében és bonyolításában.

Az önkormányzatok a LEADER szervezetet egyértelműen pályázatkezelő, forráselosztó szerepben határozták meg. Az egyesület projektgeneráló, hálózatépítő tevékenységét alig véleményezték. A jelenlegi helyzet – MVH által delegált feladatok ellátása – erősen korlátozza az egyesületet a szakmai segítségnyújtás fejlesztésében. (Meddig mehet el egy munkaszervezet a támogatási kérelmek összeállításban?)

Az elhangzott és leírt vélemények, válaszok alapján a LEADER szervezetnek koncentráltabban és rendszeresebben kell elérniük a települési önkormányzatokat és folyamatosan kell figyelni és szakmai szempontok alapján irányítani (egyfajta medert, keretet adni) a falvak LEADER-hez kapcsolódó fejlesztési ötleteinek előkészítését és kidolgozását.

Mellékletek

1. sz. melléklet Személyes megbeszélésen résztvevő települések

Alsórajk	Kerecseny	Sand
Balatonmagyaród	Kilimán	Surd
Belezna	Liszó	Szepetnek
Csapi	Magyarszerdahely	Újudvar
Eszteregnye	Miháld	Zalacomár
Fityeház	Murakeresztúr	Zalasárszeg
Galambok	Nagybakónak	Zalaszabar
Gelse	Nemespátró	Zalasantbalázs
Hahót	Orosztony	Zalasantjakab
Kacorlak	Pat	Zalaujlak

2. sz. melléklet Elégedettségi kérdőív - minta

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

Az Innovatív Dél-Zala Vidékfejlesztési Egyesület átfogóan szeretné áttekinteni eddigi tevékenységének eredményeit, a szervezet településeinek elégedettségét, ezért szeretne részletesen tájékozódni az érintett települések polgármesterei körében az alábbi kérdésekben:

Kérjük Önt, mint egyesületünk önkormányzati tagjának képviselőjét, segítse munkánkat a kérdőív kitöltésével és mielőbbi visszajuttatásával (fax: 360 088, vagy válasz e-mail).

Köszönettel:

Újudvar, 2013.09.24.

Ódor László
elnök

Kérdőív

I. Aktuális adatok:

- Önkormányzat neve:
- Önkormányzat címe:
- Önkormányzat tel.sz.:
- Önkormányzat e-mail címe:
- Polgármester neve:
- Polgármester tel.sz.:
- Polgármester e-mail címe:
- Jegyző neve:
- Körjegyzőség:

II. Települési adatok (2013.01.01.)

A település lakóinak száma:

A település háztartásainak száma:

III. A 2007-2013 ciklusban elnyert/megvalósult önkormányzati fejlesztéseinek megnevezése

(a sorok bővíthetők)

	Fejlesztés megnevezése	Elnyert támogatás	Amennyiben lezárult projekt, jelölje x-szel
EMVA III. (falufejlesztés, vidéki örökség, turizmus) vagy IV. tengely			

(LEADER)			
Más forrásból megvalósított fejlesztés			
Regionális Operatív Program keretében megvalósult fejlesztések (2007-2013)			
UMFT vagy Új Széchenyi Terv (DE nem ROP)			
MÁS nem EU-s forrásból finanszírozott program			

IV. Kérem, fejtse ki véleményét az elmúlt 5 év időszakáról az általános fejlesztési lehetőségek tekintetében!

.....

.....

.....

.....

Elégedett-e a településének fejlődésével? (aláhúzendó)

igen nem

V. Kérem, nevezze meg az önkormányzat terveit a közeljövőben (2-3 év viszonylatában) településükön tervezett fejlesztésekről! (Kérem legalább 2 fejlesztési elképzelést említsen!)

.....

.....

.....

VI. Milyennek látja a Leader szervezet (innovatív Dél-Zala Vidékfejlesztési Egyesület) működését?

.....

.....

.....

.....

Ön szerint hogyan növelhető a LEADER szervezet hatékonysága?

.....

.....

.....

Válaszait köszönjük!